

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s.

Výroční zpráva za rok 2018

Založení společnosti

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s (dále jen Centrum pro dokumentaci) založilo Ministerstvo kultury České republiky dne 15. 12. 2011 jako obecně prospěšnou společnost. Na výzvu rejstříkového soudu upravil zakladatel svým rozhodnutím ze dne 25. 1. 2012 Zakládací listinu dodatkem.

Poslání společnosti

V souladu s mezinárodně přijatými doporučeními UNESCO, UNIDROIT, Mezinárodní rady muzeí a se závazky České republiky vyplývajícími z Washingtonské a Pražské deklarace je posláním Centra pro dokumentaci výzkum problematiky zcizování kulturních statků obětí druhé světové války a sdílení výsledků této práce se státními orgány a organizacemi České republiky, krajskými, městskými, případně soukromými muzei, galeriemi a knihovnami, jakož i s individuálními žadateli o restituce uloupených kulturních předmětů. Centrum pro dokumentaci spolupracuje se zahraničními institucemi obdobného zaměření, včetně těch, které zastupují žadatele o restituci, pokud splňují podmínky zákona č. 212/2000 Sb.

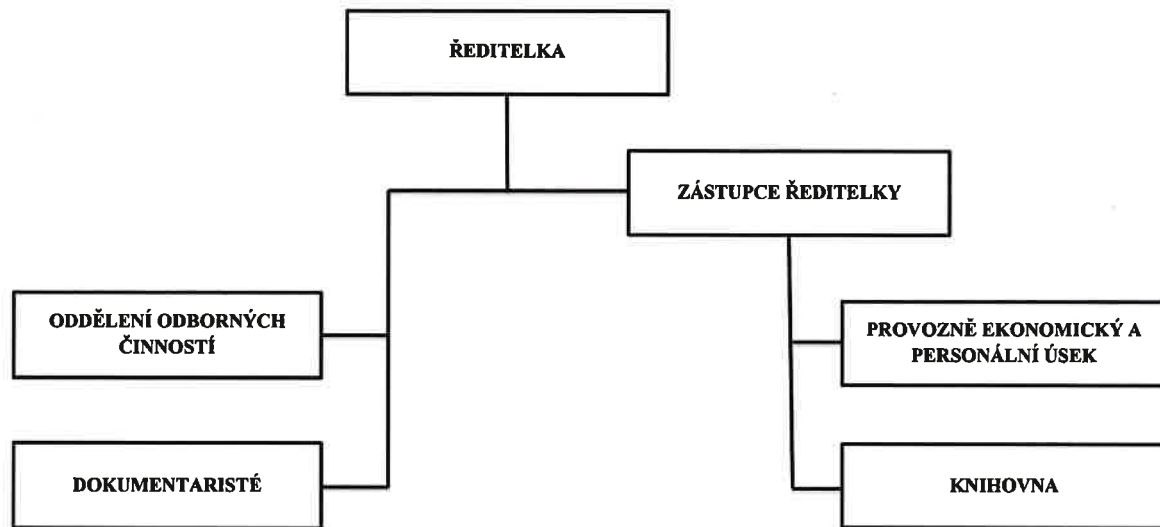
Hlavní cíle

Centrum pro dokumentaci poskytuje restituční poradenství fyzickým i právnickým osobám v České republice a také v zahraničí. Toto odborné poradenství je založeno na archivním výzkumu v domácích a zahraničních archivech, průzkumu inventárních a přírůstkových knih ve státních muzeích a galeriích, na výměně informací mezi státními orgány, státními muzei a galeriemi a na spolupráci a výměně informací se zahraničními institucemi podobného zaměření a s jednotlivými badateli z České republiky i ze zahraničí. Kompletní poradenství včetně případné mediace při řešení restitučního případu je žadatelům poskytováno zdarma.

Zakládací dokumenty

Centrum pro dokumentaci zahájilo svou činnost 15. února 2012. V prvních měsících se jeho pracovníci soustředili především na zpracování základních dokumentů nezbytných k zabezpečení chodu instituce. Postupně tedy byly připraveny a Správní radou Centra pro dokumentaci i schváleny tyto listiny: Statut organizace, Organizační struktura, Organizační řád, Pracovní řád, Mzdový řád a další doklady související se zajištěním činnosti obecně prospěšné společnosti. Zároveň byly připraveny také dokumenty související s restituční agendou, jako je Žádost o rešerši k uplatnění restitučního nároku, Pokyny pro žadatele o rešerši a Oznámení o zpracování osobních údajů.

Organizační schéma Centra pro dokumentaci majetkových převodů obětí II. světové války

Správní rada

Předseda: JUDr. Tomáš Kraus
Členové: PhDr. Eva Drašarová, CSc., NA ČR
MUDr. Antonín Hradílek, MZV ČR
JUDr. Jiří Kalašnikov, MZV ČR
PhDr. Helena Koenigsmarková, UPM
JUDr. Petra Smolíková, MK ČR

Dozorčí rada

Předseda: Mgr. František Bányai
Členové: Mgr. Pavel Hlubuček, MBA, NPMK
Eva Lorencová, ŽOP

Činnost Centra pro dokumentaci

Podle čl. 3, předmět činnosti, Statutu obecně prospěšné společnosti zajišťuje Centrum pro dokumentaci zejména tyto obecně prospěšné služby:

- a) *archivní průzkum v domácích a zahraničních archivech se zaměřením na dosud nezpracované fondy;*
- b) *průzkum inventárních a přírůstkových knih ve státních muzeích a galeriích;*
- c) *ukládání získaných údajů do dvou interních databází (archiválie a umělecké předměty);*
- d) *předávání informací pro ministerstvo kultury a ministerstvo zahraničních věcí o zavlečených uměleckých předmětech a knihách, které by měly být repatriovány;*
- e) *zpracování expertíz pro státní orgány, spolupráce a pomoc při řešení mezinárodních restitučních kauz;*
- f) *poradenství v oblasti individuálních restitučních žádostí (včetně mediace);*
- g) *vypracovávání rešerší pro žadatele o restituce na základě vyplněné „Žádosti o rešerši k uplatnění restitučního nároku“ v souladu se zákonem č. 212/2000 Sb. a zákonem č. 531/2006 Sb.;*
- h) *spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi a společnostmi v ČR;*
- i) *předávání podkladů a zasílání získaných informací ministerstvu kultury a státním muzeím a galeriím o vyhledaných uměleckých předmětech v jejich sbírkách pro zveřejnění v příslušných databázích;*
- j) *spolupráce se zahraničními partnery a účast na mezinárodních konferencích, konaných k příbuzné problematice;*
- k) *účast v mezinárodní síti spolupracujících odborných organizací v souladu s postupem budování informační společnosti;*
- l) *publikační, přednášková a pedagogická činnost*

Archivní výzkum

Výzkum v domácích archivech

V průběhu roku 2018 probíhalo zjišťování majetkových a restitučních souvislostí ve vztahu k majetku bývalých židovských vlastníků a dalších válečných obětí ve fondech těchto archivů a institucí:

Národní archiv

V roce 2018 pokračovalo prověřování písemností z většinou dosud nezpracovaných neinventarizovaných částí fondů, případně dodatků k fondům. Jednalo se o následující fondy: *Národní správa majetkových podstat, Ministerstvo informací, Fond národní obnovy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo vnitra – Noskův archiv, Ministerstvo průmyslu, Ministerstvo financí, Státní památková správa, Úřad předsednictva vlády, Arizační spisy*. Celkem bylo prověřeno 86 archivních krabic. Během dlouholeté intenzivní spolupráce usnadňuje Národní archiv Centru pro dokumentaci výzkum tým, že mu umožňuje kopírovat relevantní písemnosti přímo ve studovně na jeho kopírovacím stroji.

I v roce 2018 pokračovalo vyhledávání a studium materiálů z fondu *SÚPOP – Státní úřad památkové péče a ochrany přírody*.

Průzkum ve fondu *SPS (Státní památková správa)* byl zaměřen na doplnění souboru dokumentů již pořízených Centrem pro dokumentaci o materiály vztahující se ke knižním sbírkám a jejich osudům po druhé světové válce a v následujících obdobích. Byly prostudovány dokumenty k zámkům Kuks, Boskovice, Kunštát, Sukorady, Sychrov a Žďár nad Sázavou.

Ve fondu *MŠK (Ministerstva školství a kultury)* byly prostudovány dokumenty vztahující se k nakladatelství Žikeš a část dokumentů k nakladatelství Sfinx. Materiály byly studovány z hlediska transferu knih konfiskovaných během války přes tato nakladatelství.

Studium obou fondů (*MŠK, SPS*) bude pokračovat i v následujícím roce, jelikož se jedná o velmi rozsáhlé fondy.

Probíhala také příprava dokumentů z fondů *Ministerstvo financí, Ministerstvo práce a sociální péče a Státní památkové správy* týkajících se movitého majetku, který patřil Julii Ginzkey na zámku Vratislavice nad Nisou.

Ve fondu *Ministerstva průmyslu 1945 – 1950* byly vybrány restituční a konfiskační dokumenty vztahující se k movitému majetku.

Nadále pokračuje kompletace archivních materiálů týkajících se původních majitelů uměleckých statků, které byly Centrem pro dokumentaci identifikovány. Jedná se především o fotodokumentaci archivních dokumentů z fondu Policejního ředitelství a Evidence obyvatel. Tyto dokumenty také slouží jako zdroje k získávání detailnějších životopisných

údajů původních majitelů. V materiálech Národního archivu byly pak vyhledávány dobové fotografie dotčených osob, které budou následně využity jako obrazová příloha v publikacích vydávaných Centrem pro dokumentaci. V roce 2018 bylo takto zdokumentováno zhruba 100 osob v rámci snahy Centra o navrácení identity původním majitelům a oživení povědomí širší veřejnosti o jejich osudech. Výsledky své práce využívá Centrum také v publikační, přednáškové a pedagogické činnosti.

Archiv hlavního města Prahy

I v roce 2018 zadávalo Centrum pro dokumentaci průběžné požadavky na vyhledávání dokumentů v *Evidenci pražských domovských příslušníků* na základě údajů z policejní evidence (viz výše).

Archiv bezpečnostních složek

Na základě inventářů a inventárních soupisů byly prověřovány písemnosti fondů, uložených na pražském pracovišti (Na Struze 3). Konkrétně se jednalo o fondy: *Výpovědi zaměstnanců pražského gestapa, Útvary SS na území Protektorátu, Bezpečnostní spisy do roku 1945 a Bezpečnostní spisy po roce 1945, Zemský odbor bezpečnosti, Sekretariát MV*. Lze konstatovat, že v těchto materiálech lze nalézt již pouze jednotlivosti, které doplňují informace Centra pro dokumentaci.

Podle aktuální potřeby byly zadávány požadavky na provedení lustrací ke konkrétním osobám v evidencích archivu.

Archiv Národní galerie v Praze

Nadále byl prováděn průzkum archiválií válečného a poválečného období v *ANG (Archiv Národní galerie)*. Postupně jsou zpracovávány a ukládány digitalizované kopie.

Dále byly dohledávány chybějící doklady ke vznikající publikaci o židovských sbírkách v Národní galerii v Praze (např. Hoyer, Slánský, Doležal, Feigl, Winkler a další), ověřovány nejasné údaje uvedené v literatuře (SPS, Strahov), a také ověřována provenience nejasných děl z CES (např. O 120269, 1207-1218, 2827, 12509 a další).

Ústav dějin umění AV ČR

Na základě zjištění ve fondu *Národní kulturní komise* došlo k pokusu o ověření údajů o svozech případného židovského majetku do sběrný na zámku Žleby. Ze získaných „Černých knih“ Středočeského kraje vyplynulo, že obrazy svezené ze sběrný Strahov jsou portréty Lobkoviců, tudíž se dá předpokládat, že nepatří do zájmové oblasti Centra pro dokumentaci. Dále byly nalezeny svozy s nejasným původem, kde je další ověřování velmi komplikované. V tomto případě se tedy zatím nepodařilo dojít k relevantním zjištěním.

Veškeré materiály získané na základě archivních výzkumů jsou následně v Centru pro dokumentaci elektronicky zpracovávány, aby bylo optimalizováno jejich využívání. Jedná se zejména o zpracování jednotlivých souborů v různých počítačových programech, což

následně slouží k lepší čitelnosti záznamů a redukcí jejich velikosti, aby s nimi bylo možné lépe a rychleji pracovat v elektronické i tištěné podobě.

Materiály jsou ukládány do interního fyzického i elektronického archivu. Oba tyto interní archivy jsou neustále aktualizovány, aby bylo možné informace co nejefektivněji vyhledat.

Systematicky je také zpracovávána databáze jmen původních majitelů. V této databázi se zaznamenávají informace o tom, jakými dokumenty k jednotlivým osobám Centrum pro dokumentaci disponuje, jejich transportní čísla a rodinní příslušníci. V současné době databáze obsahuje cca 1000 jmen.

Za pomoci průběžného dohledávání a vzájemné konfrontace zmínek a dílčích poznatků, roztroušených v nejrůznějších archivních zdrojích, pokračuje snaha o získání ucelenější představy o průběhu válečných spoliací kulturního majetku, jeho poválečných restitucí i pozdějším úsilí o jeho identifikaci. I nadále v tomto smyslu probíhá excerpcování údajů z kopií v Centru již uložených i z nově nalézaných archivních dokumentů vztahujících se k předmětům kulturního charakteru, které byly za okupace zcizeny původním majitelům a nalézají se, aniž by dosud byla známa jejich provenience, na našem území, anebo byly zavlčeny do zahraničí.

Průzkum inventárních a přírůstkových knih ve státních muzeích a galeriích

Národní galerie

V roce 2018 pokračovalo zpracování inventářů depozitu kresby ve *Sbírce grafiky a kresby Národní galerie v Praze*. Sbírka spravuje čtyři inventární knihy obsahující 6737 položek s označením DK (*Deposit kresby*). Dokumentovány byly pouze ty, které by mohly přinést relevantní informace týkající se činnosti Centra pro dokumentaci. V návaznosti na poznatky získané z těchto inventářů byly zdokumentovány patřičné položky v inventáři K (*Kresba*), tedy předměty převedené do přímé správy Národní galerie v Praze. Dále byly zpracovány inventáře K z let 1939 až 1946, kde byly zaznamenány nákupy především „firmy“ André, Hořejš a vybraných jednotlivců, a také dary za vývozní povolení.

Pořízené kopie jsou postupně ukládány do složky umístěné v centrálním úložišti Centra pro dokumentaci. Zároveň jsou inventáře tištěny a data z nich průběžně vkládána do databáze Bach – umělecké předměty.

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Pokračoval výzkum sbírky Josefa Polláka, která se dnes nachází částečně v Uměleckoprůmyslovém museum v Praze a v Národní galerii v Praze. V roce 2018 byla pozornost zaměřena na výběr předmětů, které by Pollákovu sbírku prezentovaly na výstavě, kterou Centrum pro dokumentaci plánuje na červen 2019 v Uměleckoprůmyslovém museum v Praze. Byla také připravena první verze životopisu Josefa Polláka, který by rovněž byl součástí plánované výstavy.

Náprstkovo muzeum

Ve spolupráci s pracovníky Náprstkova muzea došlo k pátrání po osudu předmětů převzatých muzeem od Národní kulturní komise v dubnu 1950. Předměty pocházely ze Správy majetkových podstat, zejména skladu „Roxy“. Celkem se jednalo o 57 předmětů, z toho 50 předmětů mělo Náprstkovo muzeum obratem předat „Pravěkému oddělení“ Národního muzea. S výjimkou jednoho svitkového obrazu ale nebyly zbývající předměty v roce 1950 zapsány do přírůstkových knih muzea a jejich další osud je nejistý. Vzhledem k pokračující rekonstrukci historické budovy Národního muzea postupuje výzkum pomaleji, než bylo původně předpokládáno a bude třeba v něm v dalších letech pokračovat.

Muzeum hlavního města Prahy

V roce 2018 zde byl zahájen výzkum zcizeného movitého majetku obětí druhé světové války. V první fázi byla provedena fotodokumentace relevantních údajů z inventáře depozit a inventáře přírůstků. V inventáři se pracovníci Centra pro dokumentaci zaměřovali primárně na přírůstky převedené z Národní kulturní komise. Již v první analýze inventářů bylo nalezeno několik předmětů označených transportními čísly, díky nimž se podařilo identifikovat původního majitele.

Bylo také zjištěno, že se v těchto inventářích nacházejí i předměty z pozůstalosti Josefa Polláka, což může doplnit a obohatit poznatky, které Centrum pro dokumentaci až

dosud k této problematice nashromáždilo. Celkem se jedná o 31 předmětů, které byly ve spolupráci s fotografem Muzea hlavního města Prahy fotograficky zdokumentovány.

Územní památková správa na Sychrově

Od října 2018 realizovali pracovníci Centra pro dokumentaci další etapu výzkumu proveniencí uměleckých předmětů zcizených v době druhé světové války jejich původním majitelům a převedených Národní kulturní komisí v roce 1950 ze skladů Národní správy majetkových podstat v likvidaci na svozový zámek Sychrov. Odtud byly především v průběhu druhé poloviny 50. let a v letech 60. převedeny na další zámecké objekty. Výzkum proveniencí se zaměřil především na předměty uměleckoprůmyslového charakteru uložené na zámku Sychrov; dále byl identifikován tento majetek na zámcích Grabštejn, Lemberk, Humprecht u Sobotky, Kuks a Ratibořice.

Soubor dokumentačních fotografií typicky obsahuje celkové záběry dokumentovaného předmětu z různých stran a detailní záběry inventárních štítků, značek, případně vad nebo jiných indicií, které mohou přispět k identifikaci fotografovaného předmětu, případně osvětlit jeho provenienci a minulost. Zároveň se usiluje o co největší technickou kvalitu, barevnou a tonální věrnost záběrů, při snaze o zachování výrazové jednoty fotografického materiálu připravovaných publikací.

Interní databáze Centra pro dokumentaci

Také v roce 2018 pokračovalo průběžné ukládání údajů získaných z archivních materiálů do dvou interních databází *Archiválie* a *Umělecké předměty*. Bylo také zajišťováno jejich pravidelné zálohování. Zároveň se provádí neustálá průběžná kontrola, upřesňování a doplňování záznamů, především v programu *Umělecké předměty*. V současné době se v databázi nachází více než 113 800 evidenčních listů.

Evidence restitučních žádostí probíhajících v roce 2018

Advokátní kancelář Bányaiová & Vožehová (Erwin Langweil)

V lednu 2018 se na Centrum pro dokumentaci obrátila JUDr. [REDAKCE], která převzala kauzu řešenou od roku 2017. Jednalo se o případ společnosti Mondex Corporation zastupující dědice po Erwinu Langweilovi. Restituce se týká obrazu s názvem *Přístav* (Jan Josefsz, též Josephs, van Goyen), který pracovníci Centra pro dokumentaci identifikovali při svém výzkumu. Advokátní kancelář Bányaiová & Vožehová byla předána dokumentace shromážděná Centrem spolu s detailními informacemi o krocích, které Centrum pro dokumentaci podniklo. Zároveň Centrum navrhlo možný další postup v tomto případě.

[REDAKCE] (Emil Pick)

[REDAKCE] se na Centrum pro dokumentaci obrátila v roce 2017 se žádostí o vypracování rešerše týkající se majetku jejího předka Emila Picka. Na základě rešerše provedené Centrem pro dokumentaci bylo zjištěno, že některé umělecké předměty z majetku E. Picka se nacházejí v Národní galerii a v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze. O výsledku rešerše byla informována jak [REDAKCE], tak zainteresované instituce. V roce 2018 probíhalo doplňování informací nutných k posouzení oprávněnosti nároku [REDAKCE]. Z Národní galerie v Praze by se možnost restituce týkala pouze některých vybraných předmětů. U předmětů z Uměleckoprůmyslového musea v Praze byla oprávněnost nároku prokázána. V současné době probíhají jednání mezi žadatelkou a zainteresovanými institucemi.

[REDAKCE] (Lucie a Leon Sklarzovi)

[REDAKCE] se na Centrum pro dokumentaci obrátila v říjnu 2017 s dotazem na možnost dohledání majetku, který patřil rodičům jejího manžela. Až do současné doby nenašli pracovníci Centra pro dokumentaci žádné informace, které by se týkaly majetku manželů Sklarzových.

Centrum pro dokumentaci nyní čeká na doplnění nové Žádosti o rešerši k uplatnění restitučního nároku, jelikož původní žadatelka na konci roku 2018 zemřela. Centrum pro dokumentaci tedy začalo jednat s jejími potomky.

[REDAKCE] zastupuje svého otce [REDAKCE] (dříve [REDAKCE]), který pátrá po majetku svého dědečka Emila Kohna. Žadatel bohužel neposkytl konkrétní informace, rešerše tedy probíhají v širokém okruhu nejrůznějších kulturních statků (obrazy, knihy, nábytek, náboženské předměty, šperky apod.).

Přestože byly detailně prostudovány fondy Ministerstvo práce a sociální péče, NSMP (Národní správa majetkových podstat) a FNO (Fond národní obnovy), skončila rešerše negativně a zatím se nepodařilo nalézt žádné dokumenty, které by se vztahovaly k movitému majetku pana Emila Kohna.

Pokud jde o knihy, které by mohly patřit žadatelově rodině, proběhla schůzka s [REDAKCE] ze Židovského muzea v Praze. V majetku muzea se nachází jedna kniha, která podle informací [REDAKCE] rodině chybí, nicméně není možné jednoznačně prokázat

jejich vlastnictví a její navrácení by tedy mohlo být komplikované. V této věci bylo žadateli doporučeno obrátit se přímo na Židovské muzeum v Praze.

██████████ (Phillipp Gomperz)

V listopadu 2018 obdrželo Centrum pro dokumentaci žádost o rešerši k uplatnění restitučního nároku od právního zástupce vnuček ██████████ (rozené ██████████). Žádost se týká čtyř obrazů, které jsou v současné době ve správě Moravské galerie v Brně a byly zveřejněny na stránkách Restitution Art. Majetek je veden jako patřící Phillippu Gomperzovi, který nemá přímé potomky. Právní zástupce žadatelek ale uvádí, že se jednalo o sbírku sourozenců a že tedy vede přímá linie k pravnučkám sestry Phillippa Gomperze ██████████ (rozené ██████████).

Po komunikaci s právním zástupcem žadatelek Centrum čekalo na doplnění nezbytných dokumentů (plné moci žadatelek) a dalších materiálů. Zároveň začal probíhat překlad dokumentů již zaslanych. Řešení restituční žádosti se Centrum bude nadále věnovat v roce 2019.

I v roce 2018 nadále probíhala jednání s Národní knihovnou ČR týkající se možnosti restituce hebrejských tisků uložených v knihovně, které patří židovské obci ve Vídni a v Mnichově.

V rámci **poradenské a konzultační činnosti** vyřídilo Centrum pro dokumentaci následující dotazy:

██████████ se na Centrum obrátil v červnu 2018 s dotazem na možnost dohledání majetku jeho otce Nathana Ticha, jehož rodina žila v Brně. Jednalo by se hlavně o vybavení tohoto bytu, který byl podle jeho informace zabrán německou armádou.

V materiálech, kterými Centrum disponuje, se bohužel zatím nenašly žádné informace vztahující se k majetku této rodiny.

██████████ se na Centrum obrátila v zastoupení za paní ██████████, jejíž strýc vlastnil továrnu a dům v Praze. Podle informací od ██████████ zahynula celá rodina v koncentračním táboře a majetek prý připadl Židovské obci v Praze.

V materiálech a databázích Centra se informace, které by se týkaly majetku rodiny, nenašly; nemovitosti nespádají do předmětu činnosti Centra. ██████████ bylo proto doporučeno obrátit se přímo na Židovskou obec v Praze.

Dotaz ██████████ z Univerzity v Berkeley se týkal rozsáhlé kolekce hudebnin, která byla odeslána z Prahy do Hitlerovy knihovny, kde byla později nalezena americkou armádou. Podle jejích informací není jistý původní vlastník těchto materiálů, a proto se tázala, zda Centrum nemá nějaké materiály, které by se těchto hudebnin týkaly.

K tomuto konkrétnímu případu se bohužel nepodařilo dohledat požadované informace. Nicméně byla navázána komunikace, která by v budoucnu mohla vést k nové spolupráci.

Ministerstvo kultury ČR

Ministerstvo kultury se na Centrum obrátilo v listopadu 2018 s dotazem týkajícím se skutečností a dostupných materiálů vztahujících se k rodině [REDAKCE], která pátrá po pohřešovaných notovinách a archiváliích z majetku bývalého židovského hudebního nakladatelství A. J. Benjamin KG s jeho dílčími nakladatelstvími D. Rather, N. Simrock a City Musikverlag. Podle informací od zástupce žadatelky byly tyto dokumenty v roce 1946 předány hudebnímu oddělení Národního muzea v Praze.

V materiálech a databázích, kterými Centrum disponuje, se k tomuto konkrétnímu případu nenašly žádné informace. Ministerstvu kultury bylo doporučeno obrátit se na České muzeum hudby Národního muzea a zjistit, zda se výše zmíněné archiválie a dokumenty nenacházejí v jeho držení. Následně bude nutné posoudit, zda jsou splněny podmínky zákona č. 212/2000 Sb.

Ministerstvo kultury ČR

Dotaz z Ministerstva kultury ČR se týkal vrácení obrazu z majetku Jindřicha Waldese, který se v současné době nachází v Českém muzeu stříbra v Kutné hoře. Podle názoru Centra pro dokumentaci se jedná o choulostivou majetkoprávní záležitost a jejího řešení by se měli ujmout právníci. Centrum nedisponuje informacemi, zda obraz, který byl vrácen v roce 1991, byl restituován společně s konvolutem předmětů z Waldesovy sbírky v Národní galerii v Praze, nebo samostatným reversem mezi muzeem a dědici. Pokud by byl platný první případ, měly by se v právním oddělení nebo archivu NG nacházet předávací protokoly a smlouvy.

Jelikož zřizovatelem Českého muzea stříbra je Středočeský kraj, a nikoli stát, nevztahuje se na tuto instituci zákon č. 212/2000 Sb. V případě, že by tedy mělo dojít k navrácení obrazu, musely by být nejprve vyřešeny tyto právní otázky.

[REDAKCE] – Archiv und Historische Forschungsstelle, Berlin

Dotaz [REDAKCE] se týkal obrazu z majetku Josefa Löbela, jehož autorem je s největší pravděpodobností Arthur Halmi. Podle fotografie z pozůstalosti Löbelova bezdětného syna [REDAKCE] se obraz nacházel v Löbelově pražském bytě, odkud zmizel po jeho deportaci v únoru 1942. [REDAKCE] po obrazu pátral kvůli připravované výstavě o Josefu Löbelovi.

V materiálech Centra se nenašly žádné informace týkající se majetku Josefa Löbela.

Moravská galerie v Brně

[REDAKCE] z Moravské galerie v Brně se na Centrum obrátila kvůli žádosti širší rodiny Gomperzových o vydání čtyř obrazů, které jsou zveřejněny na stránkách Restitution Art. V předchozích letech bylo Moravskou galerií vydání děl několikrát zamítnuto, protože se nejednalo o přímou linii s původním vlastníkem sbírky, kterým byl Phillip von Gomperz.

Žadatelé nyní uvádějí, že se jednalo o sbírku tří sourozenců, což vede v přímé linii k pravnučkám sestry Phillipa Gomperze.

Centrum požádalo Moravskou galerii, aby právního zástupce žadatelů odkázala na Centrum. Na konci roku Centrum skutečně obdrželo vyplněnou žádost o rešerši k uplatnění restitučního nároku (viz výše) a nyní čeká na doplnění nezbytných dalších materiálů.

Holocaust Claims Processing Office

██████████ z Holocaust Claims Processing Office kontaktovala Centrum kvůli případu Bedřicha Grosse. Bedřich Gross žil spolu se svou manželkou v Praze, odkud byl deportován nejprve do Terezína, později do Sobiboru, kde zahynul. Jeho dědicové nyní pátrají po osudu jeho sbírky miniatur a tabatěrek na šňupací tabák.

V materiálech a databázích Centra se bohužel k majetku Bedřicha Grosse nenašly žádné informace. Nicméně Centrum vede tento případ, stejně jako ostatní, v patrnosti, a pokud by se v budoucnu objevily jakékoli informace týkající se tohoto případu, bude zainteresované osoby informovat.

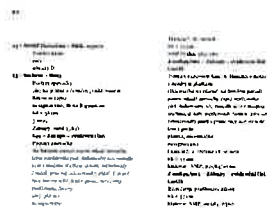
██████████
██████████ oslovil Centrum s dotazem ohledně obrazů z majetku Otto Zweiga, které se nacházejí v majetku Moravské galerie v Brně a jako identifikované byly umístěny na webové stránky Centra. Jelikož ██████████ není potomkem v přímé linii (jeho dědeček byl prasynovcem z rodiny manželky O. Zweiga), nemá podle současné legislativy nárok na navrácení těchto uměleckých děl.

Po jednání s Moravskou galerií v Brně byl žadateli předán kontakt na vedoucího managementu sbírek, na kterého se může obrátit a domluvit si alespoň badatelskou návštěvu, díky které bude mít možnost si prohlédnout i díla, která nejsou běžně umístěna v expozici.

Publikační, konzultační a přednášková činnost

V roce 2018 vydalo Centrum pro dokumentaci publikaci Helena Krejčová a kolektiv: *Židovský majetek uložený na zámku Zákupy*. Kniha mapuje pohyb předmětů umělecké a uměleckoprůmyslové povahy, které jsou v současnosti na tomto zámku uloženy. Katalog se opírá o pečlivý výzkum provenience jednotlivých předmětů, původně náležejících k majetku obětí druhé světové války. Historii dokumentovaných pohybů identifikovaných předmětů doplňují jejich detailní snímky. Součástí knihy jsou i stručné životopisy původních majitelů jednotlivých předmětů. Kniha je uvedena předmluvou Mgr. Vladimíra Tregla, vedoucího oddělení správy mobiliáře a zámeckých knihoven NPÚ na Sychrově, která čtenářům přibližuje historii zámku Zákupy.

1. Helena Krejčová, *Židovský majetek uložený na zámku Zákupy*, 2018. 2. Detaily z knihy.

Další vydanou knihou byla publikace Helena Krejčová a kolektiv: *Židovský majetek uložený na zámku Sychrov II / umělecký průmysl*. Jedná se o katalog užitého umění, pocházejícího z majetku židovské populace Protektorátu Čechy a Morava. Úzce navazuje na první část katalogu sychrovských deponátů, která byla věnována výtvarnému umění. Publikace poprvé shrnuje výsledky výzkumu provenience sychrovských deponátů a prostřednictvím stručných životopisů přibližují osudy jejich původních majitelů. Důležitou součástí katalogu tvoří fotografie předmětů, včetně detailů a pro výzkum provenience zásadních indicií.

Informace o této knize byly zveřejněny v březnovém vydání věstníku Roš Chodeš.

V roce 2018 také probíhaly závěrečné práce na dvoudílném katalogu *Obrazy ze židovských sbírek v Národní galerii v Praze – identifikování a neidentifikování majitelé*. Dokončuje se revize všech pramenů a doplnění seznamu reprodukcí, které budou v katalogu použity. Zároveň probíhá práce na životopisných portrétech těch původních vlastníků, ke kterým se podaří dohledat příslušné podklady.

V březnu 2018 přednesla ředitelka Centra Helena Krejčová přednášku na **celosvětovém setkání B'nai B'rith**, které se konalo v pražském hotelu Diplomat. V rámci této akce byla také využita výstava *Uloupené umění*, která tvořila doplňkový program tohoto setkání.

Činnost Centra pro dokumentaci a jeho přínos v oblasti výzkumu provenience byla také zmíněna v textu *Hrad a zámek Frýdlant jako bezpečné úložiště kulturního majetku během druhé světové války*, který vyšel ve *Fontes Nissae* 1/2017. Jeho autorem je Mgr. Adam Rejha z Územní památkové správy na Sychrově. Článek je dostupný online: https://issuu.com/npu-liberec/docs/fontes_nissae_01_2017_nahled_web_ko

V dubnu 2018 se Jana Jirásková zúčastnila konference s názvem *Střední Evropa a vznik Státu Izrael* na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Při této příležitosti proběhla také schůzka s [redacted], na které byla probrána možnost případné spolupráce Centra pro dokumentaci s Právnickou fakultou ZČU.

V listopadu 2018 se Jana Jirásková a Tomáš Kraus zúčastnili mezinárodní konference s názvem ***20 Years Washington Principles: Roadmap for the Future***, která se konala v Berlíně. Cílem konference bylo zmapovat posun v problematice výzkumu provenience a v přístupu k restitucím kulturních statků zcizených v době II. světové války

Došlo k setkání se stávajícími zahraničními spolupracovníky Centra a navázána spolupráce s novými kolegy (např. německý reprezentant Claims Conference). Byly také předány informace o činnosti Centra a o konferenci připravované na červen 2019.

Spolupráce s vědeckými a kulturními institucemi a společnostmi v České republice a v zahraničí

V České republice Centrum pro dokumentaci dlouhodobě spolupracuje především s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze, s Národní galerií v Praze, s Moravským zemským muzeem, ale i řadou dalších institucí.

Centrum pro dokumentaci je členem AHICE (Art Historian Information from Central Europe), informačního portálu, která zajišťuje přístup k informacím o institucích se sbírkotvornou, výzkumnou, vzdělávací a publikační aktivitou v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovensku.

Centrum pro dokumentaci je také členem Mezinárodní rady muzeí (ICOM).

V zahraničí Centrum pro dokumentaci spolupracuje s institucemi, které mají obdobné zaměření, jako např. **Commission for Looted Art in Europe** (Velká Británie), **Holocaust Claims Processing Office** (USA), **Deutsches Zentrum Kulturgutverluste** (Německo), **Komission für Provenienzforschung** (Rakousko), **National Fund of the Republic of Austria for Victims of National Socialism** (Rakousko).

Dále spolupracuje se zahraničními muzei, knihovnami a univerzitami, které se zabývají výzkumem provenience, např. **Yad Vashem** (Izrael), **Zentral und Landesbibliothek in Berlin** (Německo), **University of Gdańsk** (Polsko), **University of Toronto** (Kanada), **Freie Universität Berlin** (Německo).

Součinností s těmito institucemi se Centrum pro dokumentaci mimo jiné snaží přispět k lepší informovanosti o přesunech a osudech uměleckých děl ve válečném a poválečném období.

Nové kontakty z roku 2018

- ██████████ – zástupce velvyslance Rakouska
- ██████████ – tiskový mluvčí Rakouského velvyslanectví
- ██████████ – velvyslanec Státu Izrael v České republice
- ██████████ – velvyslanectví České republiky v Berlíně
- ██████████ – National Fund of the Republic of Austria for Victims of National Socialism
- ██████████ – Claims Conference
- ██████████ – Claims Conference (reprezentant v Německu)
- ██████████ – Covington & Burling LLP
- ██████████ – Stiftung Neue Synagoge Berlin – Centrum Judaicum
- ██████████ – Židovská obec v Praze

Zveřejňování seznamů předmětů identifikovaných Centrem pro dokumentaci na www.cdmp.cz

Centrum pro dokumentaci se dlouhodobě zabývalo tím, že zainteresované instituce, tj. příspěvkové sbírkotvorné organizace Ministerstva kultury ČR, nezveřejňovaly údaje o Centrem nově identifikovaných uměleckých předmětech, které se nacházejí v jejich sbírkách. Z tohoto důvodu se Centrum pro dokumentaci rozhodlo, že relevantní informace o všech předmětech, které jeho pracovníci identifikovali, zpřístupní na svých webových stránkách v češtině a v angličtině.

V databázi jsou průběžně zveřejňovány informace o knihách, kresbách, obrazech, sochách a užitém umění a je určena především potenciálním žadatelům o restituci podle zákona č. 212/2000 Sb. V současné době obsahuje databáze Centra pro dokumentaci 1615 záznamů.

CDMP

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s.

Aktuality | Publikace | Konference | Výstavy | O Centru | Kontakty | Identifikovaná umělecká díla **Obrátit se na nás**

Databáze uměleckých děl

AGADAT ARBA KOSOT

vše 29 stran, měřítka verše

Autorka:	Eliška Popelková
Dátum vydání:	Váček 1942
Státnost:	
Titulek:	
Průběh vzniku:	Vernost Die Zwangsges - Gestalt der Zwangsges
Ukázky:	Pro bližší informace o jednotlivém uměleckém předmětu kontaktujte prosím Centrum pro dokumentaci cdmp@cdmp.cz

Werkis identifiziert by Documentation Centre
Předměty identifikované Centrem pro dokumentaci.

Putovní panelová výstava *Uloupené umění, příprava sedmé mezinárodní konference k problematice zcizených kulturních statků*

V roce 2018 pokračovala spolupráce Centra pro dokumentaci a Federace židovských obcí v ČR, jejímž výsledkem byla instalace výstavy *Uloupené umění* v synagogách a rabínských domech, které byly revitalizovány v rámci projektu *10 hvězd*. Cílem těchto putovních výstav je seznamovat jejich prostřednictvím odbornou i laickou veřejnost s činností Centra, se snahou České republiky o zmírňování křivd způsobených holocaustem a oživovat povědomí o pauperizačním a exterminačním údělu české židovské komunity za druhé světové války.

V průběhu června byla výstava umístěna v Židovské škole v Jičíně, červenci a srpnu pak byla k vidění v synagoze v Březnici, od poloviny srpna do konce října ji mohli zájemci zhlédnout ve Staré synagoze v Plzni.

Článek o výstavě *Uloupené umění* v Březnici vyšel v Příbramském deníku a na webových stránkách www.mistnikultura.cz.

Dne 14. června 2018 proběhla vernisáž anglické verze výstavy *Uloupené umění* v Jeruzalémské synagoze v Praze. Významným hostem na vernisáži byl velvyslanec Státu Izrael v České republice pan [REDAKCE]. Návštěvníci mohli výstavu zhlédnout během následujících letních měsíců, konkrétně do konce srpna 2018. Výstava byla tentokrát poprvé rozšířena o pět nových panelů týkajících se Národní galerie.

Článek o výstavě *Uloupené umění* vyšel také v časopise *Slovem i obrazem*, ročník 3, číslo 1/2018. Text, jehož autorem je Jan Gebhart, shrnuje hlavní cíle výstavy a přibližuje témata, se kterými se mohou návštěvníci výstavy seznámit.

Centrum pro dokumentaci i do budoucna připravuje nové výstavní panely, které by odborné veřejnosti i laickým zájemcům přiblížily průběh a metody zcizování kulturního majetku původním, za okupace postiženým majitelům, z velké části židovským obětem deportací. V roce 2018 bylo vyrobeno dalších pět panelů (Richard Popper, Richard Morawetz, Jindřich Waldes apod.).

Bylo také započato jednání s velvyslanectvím České republiky v Berlíně o možnosti prezentovat výstavu *Uloupené umění* na některé z akcí pořádaných velvyslanectvím či domluvit její vystavení v nějaké spolupracující instituci. V rámci příprav byly texty, které jednotlivé panely obsahují, přeloženy do německého jazyka.

Příprava 7. mezinárodní konference

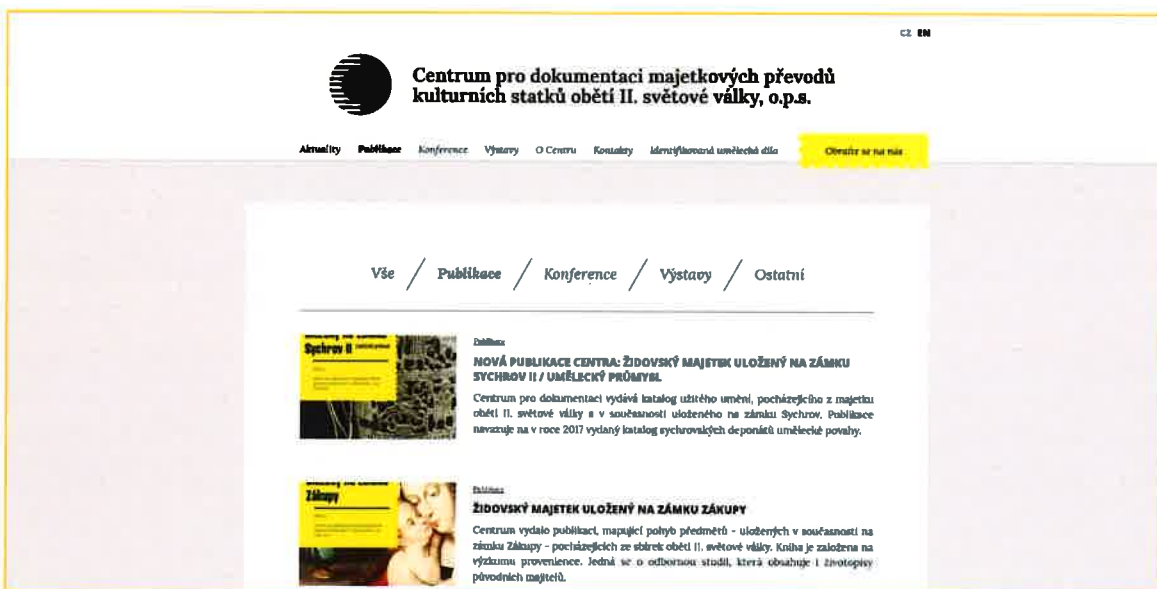
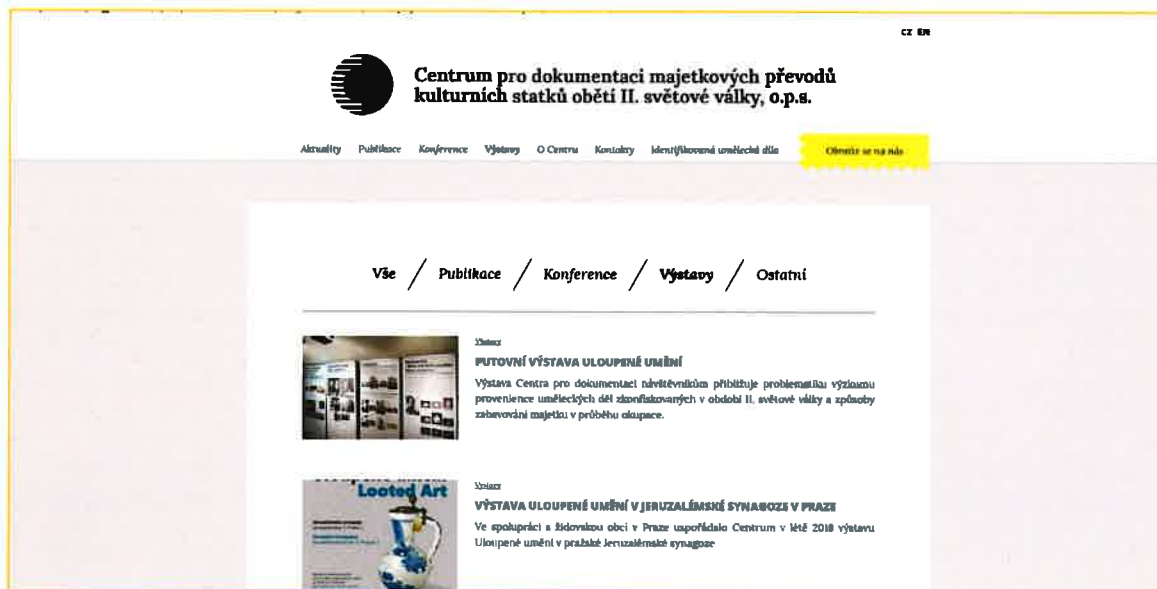
V druhé polovině roku 2018 začaly přípravy 7. mezinárodní konference zaměřené na problematiku kulturních statků zcizených v době II. světové války, kterou Centrum pro dokumentaci pořádá v červnu 2019. Cílem konference s názvem *Terezínská deklarace – deset let poté* je jednak připomenout desetileté výročí od podepsání Terezínské deklarace, jednak zhodnotit posun ve výzkumu problematiky kulturních statků zcizených v období druhé světové války. Dalšími tématy bude přístup jednotlivých zemí k restituční problematice a možnostem navázání užší mezinárodní spolupráce v otázkách výzkumu provenience.

V roce 2018 byla připravena obsahová náplň konference a oslovení přednášející, kteří se tematikou své práce nejlépe hodili do jednotlivých konferenčních bloků. Přípravy se dále týkaly zajištění místa konání pro konferenci, doprovodného programu pro konferenční hosty, předběžného sjednání dodavatelů tlumočnických a cateringových služeb apod.

Nové webové stránky Centra pro dokumentaci

V roce 2018 byly vytvořeny nové webové stránky Centra pro dokumentaci. Důraz byl kladen na jednoduchý, přehledný a moderně působící vzhled, který by Centru umožnil důstojně prezentovat jeho práci v internetovém prostoru.

Plánuje se také celkové sjednocení veškeré grafiky Centra, která by měla odpovídat právě vzhledu nových webových stránek.

Personální zajištění roku 2018 – ke dni 31.12.2018

Počet zaměstnanců ve fyzických osobách	16
Průměrný přepočtený počet	13,25
Počet pracovníků na dohody	4

Personální struktura v přepočteném počtu

Ředitelka	1
Zástupce ředitelky	1
Odborní pracovníci	8,25 / identifikace uměleckých předmětů v muzeích a galeriích, dohledávání zavlčeného majetku, archivní výzkum, archivní spolupráce se zahraničními institucemi
Správce IT	1
Ekonomičtí a administrativní pracovníci	2
Dokumentaristé – DPP	3 / zpracovávání archivních materiálů a ukládání dat do databází, právnícké poradenství, spolupráce s pracovníky ze zámků

Členění zaměstnanců podle vzdělání v přepočteném počtu

Vysokoškolské vzdělání	10,25
Úplné střední vzdělání	3
Počet žen ve fyzických osobách	9
Počet mužů ve fyzických osobách	7

Rozpis rozpočtu čerpání prostředků příspěvku 2018

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s.

IČ: 22772961

Rok: 2018 Dne: 17.01.2019

Číslo účtu	Název účtu	
Náklady		
501	Spotřeba materiálu	1 011 614,16
502	Spotřeba energie	42 905,99
50x	Spotřebované nákupy	1 054 520,15
511	Opravy a udržování	0,00
512	Cestovné	196 803,03
513	Náklady na reprezentaci	23 795,00
518	Nájemné. Účetnictví	835 617,00
518	Ostatní služby	843 538,98
51x	Služby	1 899 754,01
521	Mzdy	8 006 239,00
521	OON	50 800,00
521	Mzdové náklady	8 057 039,00
524	Zákonné sociální pojištění	2 719 876,00
527	Zákonné sociální náklady	304 645,00
527	Zákonné úrazové pojištění	22 399,00
52x	Osobní náklady	11 103 959,00
53x	Daně a poplatky	150,00
54x	Ostatní náklady	12 586,83
	Náklady celkem	14 070 969,99
Výnosy		
64x	Ostatní výnosy	36 878,65
69x	Provozní dotace	14 070 969,99
	Výnosy celkem	14 107 848,64
Hospodářský zisk celkem		36 878,65
	Přijatý příspěvek	14 090 000,00
	Čerpání příspěvku 2018	14 157 737,69
	z toho:	
	složené zálohy a pohledávky	81 050,00
	sociální fond 1.1. - 31.12.2018	5 717,70
	Náklady celkem	14 070 969,99
	závazky k 31.12.2018	5 183,00
	Vrácené prostředky v období	4 820,96
	z toho - nevyčerpané prostředky roku 2017	-30 859,04
	- přičtené zálohy minulého období	115 703,00
	- vyloučené dlouhodobé zálohy	80 023,00
	- hospodářský výsledek za období	36 878,65

Nevyčerpané vrácené prostředky ve výši 307.456,59 Kč vznikly jako důsledek zúžení možnosti rozsahu publikace vzhledem k problematice související s nevyřešenými restitučními žádostmi a úbytkem pamětníků.

V Praze, dne:

17.1.2019

Sestavil:

Mgr. Jaroslav Svoboda

420 603 930 985

Centrum pro dokumentaci majetkových převodů
kulturních statků obětí II. světové války, o. p. s.
Malá pevnost 308, 411 55 Terezín
IČO: 22772961

Výroční zpráva za rok 2018 o činnosti Centra pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s. v oblasti poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

V době od 1. ledna 2018 do 31. prosince 2018 přijalo Centrum pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, o.p.s (dále jen "Centrum") celkem nula žádostí o poskytnutí informace ve smyslu § 13 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“).

0 žádostí bylo podáno prostřednictvím elektronické pošty.

Centrum v roce 2018 nepřijalo žádné úhrady za náklady na poskytnuté informace.

Centrum v souladu s § 18 zákona zveřejňuje následující údaje o své činnosti v oblasti poskytování informací v roce 2018:

- a) Počet podaných žádostí o informace: 0
  - Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0
  - Počet vydaných rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti: 0
- b) Počet podaných odvolání proti rozhodnutí Centra: 0
- c) Rozsudky soudů ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí Centra: 0
  - Náklady vynaložené Centrem v soudních řízeních ve věci zákona: 0
- d) Výčet poskytnutých výhradních licencí: 0
- e) Počet stížností podaných podle §16a zákona: 0
- f) Další informace vztahující se k uplatňování zákona: 0

Ustanovení o licenční a podlicenční smlouvě při poskytování informací nebylo Centrem v roce 2018 využito.